

Portaanpää

KOULUTUKSEN
PIKKUJÄTTILÄINEN

Sisältö

PORTAANPÄÄN PERUSTAMINEN	7
PESOSEN OPISTO	11
SOTA-AIKA	15
PUUTARHAPAINOTTEINEN HERÄNNÄISOPISTO	17
KOULUTUS UUDISTUU	19
OVET JA IKKUNAT AUKI	21
KATASTROFI JA NOUSU	23
VUOSIKYMMENTEN SADONKORJUU	25
MISSIO, ARVOT JA TAVOITE	29
KOULUTUKSEN PIKKUJÄTTILÄINEN	33
WAIVATTUJEN SAUNA	37
KANSAINVÄLISYYS	39
LÄHIRUOKARAVINTOLA MAANSUOLA	41
OPISTOKOTI	45
MAAT, METSÄT	47
SINFONIAORKESTERI	49
TAIDE	53
MAAILMAN VAHVIN	56

PORTAANPÄÄN PERUSTAMINEN

Portaanpää päätetään perustaa tammikuussa 1919.

Sijoittamispaikasta käydään keskustelua. Ehdolla ovat Suonenjoki, Kiuruvesi, Maaninka, Nilsia ja Lapinlahti.

Asiassa aktiivinen Lapinlahti perustelee sopivuuttaan: herännäisyyttä ei ole paikkakunnalla nimeksikään, Lapinlahti tarvitsee opiston suruttomuutensa takia.

Savon kristillinen kansanopisto aloittaa toimintansa lokakuussa 1923. Sen tehtäväksi määritellään herännäishenkinen nuorison valistaminen tiedollisissa ja käytännöllisissä aineissa.

Maa-alueet opisto saa Lapinlahden kunnan lahjoituksena. Opisto- ja asuntolarakennukset suunnittelee rakennusmestari Antti Pitkänen Nerkoolta.

Opetussuunnitelman mukaisesti opetusta annetaan viikoittain 42 tuntia uskonnossa, historiassa, äidinkielessä, laulussa, yhteiskuntaopissa, laskennossa, kirjanpidossa, luonnontiedossa, käsityössä, piirustuksessa, voimistelussa, ruokatalousteoriasa.

Opiston nimi muuttuu myöhemmin Portaanpään kristilliseksi kansanopistoksi ja vihdoinkin Portaanpään kristilliseksi opistoksi. Nimen tausta jää arvailujen varaan. Onko Portaanpää ollut porras kirkkoon kirkkovenesatamana vai ovatko sen alueet kuuluneet joskus Porthan-suvulle?

Johtokunnan puheenjohtajana toimii Kaarlo Parikka sekä kauppias Aaro Väänänen ja rehtorina Sulo Rantanen.

Perustamisjuhlassa 20.10.1923 rehtori Rantanen lausuu: "...minä täältä niin pian lähdän kuin olen ensin saanut teidät vakuutetuiksi siitä, ettei täällä ihminen mitään voi..."

Opettajina toimivat Ester Konttinen (kotitalous), Erkki Kurki-Suonio (yleisaineet) ja Kerttu Matilainen (kudonta).

Opistorakennus palaa huhtikuussa 1924. Ensimmäinen kerros säilyy ja sen päälle rakennetaan talkoovarojin ja –työnä uusi rakennus, joka otetaan käyttöön syksyllä 1924.

Sivistystahto tuottaa puolessa vuodessa vielä 2000-luvulla palvelevan päärakennuksen.

Portaanpään opiston ensimmäiset oppilaat vuonna 1923

PESOSEN OPISTO

Herännäisjohtaja Wilhelmi Malmivaaran tyttärenpoika Wilho Gabriel Pesonen (1898–1980) toimii opiston rehtorina 1924–1963 ilman yhtään sairausloma- tai työuupumuspäivää. Hänen puolisonsa Sirkka (1900–1968) toimii apulaisrehtorina.

Pesosen aikana opiston käy 3489 nuorta, keskimäärin 89 op- pilasta vuodessa.

Pesonen on kristillis- isänmaal-

linen herännäishenkinen herä- tyskristitty. Hän toimii isällisenä "opistokodin" ohjaajana apotin tavalla ja opisto muistuttaa hen- gellisenä sisäoppilaitoksena luos- taria.

Pesosen perintöä opistossa on hänen korostuksensa, jonka mu- kaisesti humanistiset aineet tulee asettaa opetusohjelmassa ensisi- jaisiksi. Hän on myös kiinnostunut heimotyöstä, erityisesti suhteista Unkariin.

Tyypillinen päiväohjelma Pesosen aikana on:

klo 6 Herätys ja siivous

klo 7 Oppitunti

klo 8 Aamiainen

klo 9 Kaksi oppituntia

klo 11-14 Käsi- ja taloustöitä

klo 14 Päivällinen

klo 16-19 Oppitunteja

klo 19 Illallinen

klo 20 Keskustelutunti

Iltaisin seurat ja sunnuntaina Portaanpääntietä pitkin yhteisellä joukolla jumalanpalvelukseen. Joululoman aikana oppilailla on oikeus pistäytyä kotona.

Humanististen yleisaineiden opettajana Pesosen aikana toimivat Antti Pukkila, Erkki Kurki-Suonio, Tatu Malmivaara, Paavo Kuoppala, Tapani Luoma; Anna Suutala, Mauno Leskelä, Matti Pesonen, Pekka Mustakallio ja Raimo Korpela.

Käytännöllisiä aineita Pesonen aikana opettavat: Kerttu Pentikäinen, Ester Konttinen, Miina Ylimäki, Eeva Sormunen, Vihtori Tiihonen, Yrjö Pitkänen, Eeva Laakso ja Esko Hamunen.

Musiikkikasvatuksen alueella moniääninen koraaliveisuu muodostuu Portaanpään erityispiirteeksi.

Opiston opettajia ja oppilaita 1920-luvulla

Portaanpää sotasairaana

SOTA-AIKA

1930-luvulla kaikki opiston pojat kuuluvat suojeluskuntaan. Opiston voimistelutunnit käytetään sotilaallisiin harjoituksiin.

Opiston lukuvuoden alettua 27.11.1939 sen toiminta lakkaa neljän päivän kuluttua sodan syttymisen johdosta.

Opisto muuttuu sotasairaalaksi. Osa sen henkilökunnasta jää sairaalan palvelukseen, Miina Ylä-

mäki lääkintälotaksi koko sodan ajaksi.

Ensimmäiset potilaat opistolle saapuvat joulukuussa Raatteen tien suunnasta.

Kevätlukukaudet -42 ja -43 opistossa annetaan opetusta.

Syksyllä -43 opistolle puolestaan perustetaan Virosta Suomeen kuljetettujen inkeriläisten leiri.

Heitä on opiston vanhaan pää-rakennukseen sijoitettuina 600 henkilöä. Osa heistä menehtyy opistolla.

61 opiston oppilasta kaatuu talvi- ja jatkosodassa. Muistotaulun sanat ovat alkuperäisessä Lotta Svärdin tunnuslauseen muodossa: Uskonnon, kodin ja isänmaan puolesta.

**Portaanpää - tuhansien
muistojen sotasairaala**

PUUTARHAPAINOTTEINEN HERÄNNÄISOPISTO

Vahvan, opiston elämää vuosikymmenet ohjanneen rehtoripariskunnan siirtyminen eläkkeelle 1963 merkitsee hämmennystä. Noiden aikojen peruja on huoli siitä, millä tavoin opisto kykenee säilyttämään herännäisidentiteettinsä.

Pian Pesosten eläköitymisen jälkeen herännäissaarnaaja Aku Rätty aloittaa tämän tarinan lausuaan opistolla, että tokkopa

sen pojat enää kaipaavat tivaaseen.

Haasteellisessa tilanteessa rehtorin toimen ottaa vastaan pastori Pertti Hentinen, joka puolisonsa Annin kanssa onnistuu ohjaamaan opiston edelleen menestyksekkäälle uralle.

Henkisen ja hengellisen kyselyn rinnalla hänellä on edessään myös vuosia jatkunut opiston ta-

loudellinen kivikkomäki.

Rehtori Hentinen on kertonut muutostaan opistolle. Astuessaan autosta rehtorinasunnon pihalla, puhelin oli soinnut. Hentinen oli rientänyt puhelimeen ja vastannut komeasti: "Portaanpäin opiston rehtori." Vastaukseksi oli kuulunut: "Täältä pankista vaan. Että meinaako se opisto maksaa sen vekselin, joka huomenna erääntyy?"

Hentisen rehtorikaudella opiston koulutustoiminnassa painottuu puutarha-alan opetus. Opistolle rakennetaan kasvihuone 1966. Samalla opiston yleislinjan rinnalle perustetaan puutarha-alan linja.

Hentisten aikana opiston lyhytkurssitoiminta monipuolistuu. Uuden asuntolarakennuksen suunnittelu laitetaan alulle.

Herännäisperinne säilyy Hentisten aikana opistossa elävänä. Opisto perustaa 1970 yhdessä Herättäjä-Yhdistyksen ja muuttaman muun opiston kanssa Aholansaaresäätien.

Toimenpide on sivuuttamattoman merkittävä myöhemmälle herännäishenkiselle nuorisotyölle. Opiston oppilaat vierailevat vuosittain Aholansaaressa nykyinkin.

KOULUTUS UUDISTUU

Opiston koulutustoiminta laajenee Hentisen seuraajaksi 1972 rehtorina tulleen pastori Jussi Vihantolan aikana, kun opistolle anotaan lasten päiväkerho-ohjaajalinjaa. Se on alkupiste lastenohjaajakoulutukselle, joka on nykyisin opiston vahva koulutusmuoto.

Asuntolan rakennushanke etenee Vihantolan rehtoripäivinä ja

hanke toteutuu 1974 hänen seuraajakseen tulevan pastori Hannu Komulaisen rehtorikaudella.

Uusi rivitaloasuntola valmistuu Komulaisen ohjauksessa 1977. Merkittäviä voimia hankkeen toteuttamisessa ovat kansanedustaja Olavi Martikainen ja rakennusmestari Ilmari Jääskeläinen, joka osallistuu rakentamisen lisäksi hankkeen rahoittamiseen.

Rehtorin asunnon tulipalo vuonna 1978

Vain vuosi uuden rakennuksen valmistumisesta vanha rehtorinasunto päärakennuksen vieressä kohtaa tuhonsa tulipalossa.

Komulainen uudistaa opiston koulutusrakenteen. Opistossa voi nyt suorittaa peruskoulun sekä lukion ensimmäisen vuoden kursseja.

Opisto osallistuu Herättäjä-yhdistyksen nuorisotoimiston rakentamiseen, jonka yhteydessä herännäisopistoille ennen kuulunut herännäiskasvatus vahvistuu ja siirtyy painokkaammin Herättäjä-yhdistyksen vastuulle.

OVET JA IKKUNAT AUKI

Pastori Martti Antola toimii rehtorina vuosina 1978-88.

Antolan johdolla opiston tilat peruskorjataan ja sen koulutusohjelmaa saneerataan.

Uudistettujen koulutuslinjojen sisältöihin liitetään Luki-koulutus ja vanhustyön koulutus. Taidelinja perustetaan.

Erityisen merkittäväksi Antolan

rooli muodostuu yhteydenpidossa yhteiskuntaan ja paikallisiin toimijoihin.

Hänen siirtyessään Turun opiston rehtoriksi hän jättää jälkeensä sellaisen avoimien luottamustointen määrän, että sen luettelemiseksi ei riitä molempien käsien sormet.

Antola käynnistää ja koordinoi myös opiston uuden Kirjasto- ja

liikuntasalirakennuksen suunnittelun ja toteutuksen. Opiston pihassa vastapäätä arvokasta päärakennusta olleen sikalan paikalle kohoaa alaltaan 1600

neliön kokoinen koulurakennus, jonka suunnittelee arkkitehtitoimisto Restauroivat arkkitehdit Puurunen ja Tomminen ja jonka pääurakan toteuttaa rakennusliike Pulkka & Sutinen.

Rehtori Martti Antola

KATASTROFI JA NOUSU

Opiston oppilasmäärä painuu keväällä 1989 49 oppilaaseen. Taloudellinen tulos on vahvasti alijäämäinen.

Valuuttalainojen seurauksena opiston lainataakka nousee noin 20 miljoonaan markkaan eli 3 miljoonaan euroon.

Taloudellinen tilanne johtaa velkasaneeraukseen, jossa Lapinlahden kunta ottaa taatakseen

opiston velat.

Toimintaedellytysten loppumisen keskellä opistossa aloitetaan voimakas kehittämistoiminta rehtori Lauri Jäntin ja hänen työtovereidensa toimesta.

Johtokunnan puheenjohtajana toimii Eino Toivanen, ja johtokunnassa on vahva Lapinlahden kunnan edustus Soili Kuosmasen ja Kari Virrannan kuuluessa siihen.

Vakinaisia opettajia opistossa on 8 ja muuta henkilöstöä saman verran.

Opistoon perustetaan lukio, se saa ensimmäiset EU-projektinsa ja se siirtyy ATK-aikaan. Lyhytkurs-sitoiminta jää taka-alalle ja toimintaa ryhdytään rakentamaan pitkäkestoisen toiminnan varaan.

Tulokset näkyvät siinä, että vuonna 1997 opistossa opiskelee 257 opiskelijaa, enemmän kuin koskaan aikaisemmin niiden seitsemän vuosikymmenen aikana, jolloin opisto on ollut keskimäärin 100 oppilaan oppilaitos.

"Palatsin" vihkiäiset vuonna 1989

VUOSIKYMMENTEN SADONKORJUU

2000-luvun ensimmäisen vuosikymmenen aikana opistossa peruskorjataan kaikki sen rakennukset sekä rakennetaan uusi asuntolarakennus.

Rehtori Pesosen ajatus humanististen aineiden etusijasta saa muotonsa ajatuksessa Portaanpäästä humanistisena sivistystalona.

Rehtori Hentisen aikana vallinnut puutarhapainotteisuus hakeutuu uusiin uomiin hakekeskuksen rakentamisen ja oppilasravintola Maansuolan lähiruokatoiminnassa.

Rehtori Vihantolan aikana aloitettu lapsityön koulutus muuntuu kolmivuotiseksi Lapsi- ja perheytyön perustutkinnoksi (lastenohjaaja).

Rehtori Komulaisen aikana alkanut lukiokoulutus muuntuu ylioppilastutkintojen tuottamiseksi.

Rehtori Antolan aikana aloitettu Taidelinja muuttuu Taideteollisen Korkeakoulun yhteistyökoulutukseksi ja sittemmin eläkeläisten kuvataidekoulutukseksi.

Rehtori Jäntin aikana aloitettu koulutuksen rakenneuudistus hioutuu opiston kasvaessa yksityiseksi toisen asteen sisäoppilaitosmuotoiseksi koulutuksenjärjestäjäksi ja uudenaikaiseksi sivistys- ja oppimiskeskukseksi.

Opiston musiikkiperinne jatkuu kesäisten musiikkileirien muodossa.

Herännäisperinne jatkuu luostari- maisuuden vertauskuvan käytön muodossa ja muotoilussa, jonka mukaisesti Portaanpään tavoite on, että sen piirissä olevilla on

taju lempeästä ja sallivasta kristillisyydestä. Waivattujen Saunasta tehdään kappeli.

Opiskelijoita opistossa on vuosittain keskimäärin reilut 250, parhaimpina vuosina oppilasmäärän ylittäessä 300 oppilaan rajan.

Opiston velka on sen täyttäessä 90 vuotta noin 150 000 euroa.

Henkilökuntaa on 30 henkilöä. Heistä 15 on lehtoreita ja muut kiinteistön-, toimiston, keittiön ja oppilashuollon henkilöstöä. Johdokunnan puheenjohtajana toimii Ilpo Martikainen ja rehtorina Petri Järveläinen, kumpikin vuodesta 2000 alkaen.

Toiminnan kokoa ymmärtää pannessaan merkille, että Portaanpään vuosibudjetti ja henkilöstömäärä on kaksinkertainen verrattuna sen kotiseurakuntaan, Lapinlahden evankelislu-

terilaiseen seurakuntaan. Sen välittömän toiminnan piirissä on päivittäin noin 300 henkilöä ja se tuottaa noin 12 000 45 minuutin mittaista sivistystapahtumaa vuosittain.

2000-luvun ensimmäisellä vuosikymmenellä opiston käy noin 3000 opiskelijaa.

Portaanpään henkilökuntaa syksyllä 2013

MISSIO, ARVOT JA TAVOITE

Portaanpään missio on sivistyksen levittäminen.

Portaanpään arvot ovat perimmäisten kysymysten lähestyminen etsivässä hengessä, sivistys, ihmisarvo, nöyryys, yksinkertaisuus, ystävyys, kauneus, maanläheisyys ja yhteiskunnallinen aktiivisuus.

Portaanpäällä on kaksi aatteellista taustaa, jotka värittävät opiston arvomaailman ja siitä seuraavan toimintakulttuurin luonnetta.

Aatetaustoista ensimmäinen on herännäisyys, Suomen ev. lut. kirkon sisäinen liike. Herännäisyyden korostuksia ovat perimmäisiin kysymyksiin liittyvän etsimisen ja nöyryyden ajatus, yksinkertainen elämäntapa, ystävyys sekä yhteiskunnallisen aktiivisuuden arvostaminen.

Portaanpään tavoite on, että sen piirissä olevilla on taju lempeästä ja sallivasta kristillisyydestä.

Toinen tausta on kansanopistoaate. Se korostaa sivistyksen itseisarvoista luonnetta sekä kasvatuksen kokonaisvaltaisuutta koulutuksen sisäoppilaitosmuotoisuutta painottaen. Jälkimmäiseen liittyy niin sanottu internaattipedagogiikka. Se käsittää kaiken oppilaitokseen liittyvän toiminnan selkeästi määriteltäviä opetustilanteita laajemmin sivistykselliseksi ja kasvatukselliseksi toiminnaksi.

Opiston yleisenä sivistyksellisenä tavoitteena on, että sen opettajat ja oppilaat oppivat yhdessä käsittämään todellisuutta ja elämään siinä muiden kanssa. Tämä edellyttää sekä teoreettisen että käytännöllisen tiedon opiskelemista.

Opistolla pyritään kaikkien kohtelemiseen inhimillisesti kultaisen säännön "tee toisille kuten toivoisit itsellesi tehtävän" mukaisesti turvalliset rajat asettaen ja eri elämäntilanteissa olevien ihmisten asema ymmärtäen.

Asioita ratkotaan keskustelelevassa hengessä ja luotetaan siihen, että paras oppilaitoskuri muodostuu itsekurista.

Opinnoissa ahkeroiminen on tärkeää. Mutta samalla on oleellista muistaa, että ihminen ei määrity tuloksellisuuden, vaikuttavuuden ja tehokkuuden mittareilla. Ihminen on arvokas, vaikka hän ei täyttäisikään tällaisten mittareiden vaatimuksia.

Opiston koulutuksen laatu muodostuu keskeisesti yllä mainittujen arvojen etsivästä seuraamisesta ja vaativien opinnollisten tavoitteiden sekä ihmisarvon yhteensovittamisesta kokonaisvaltaisessa kasvatusta- ja sivistystoiminnassa.

Opisto toteuttaa kestävän kehityksen periaatetta energiatuotannossaan sekä kouluruokailussa lähiruoan merkityksessä. Se pyrkii säästävään ja kestäviin hankintoihin.

Opisto harjoittaa luonnon arvon esille tuovaa sivistys- ja kasvatustoimintaa esimerkiksi leirikoulujen ja liikuntapäivien muodossa.

Opisto toteuttaa elinikäisen oppimisen ajatusta pedagogisesti tulkiten: ihmisellä on koko elämänsä ajan mahdollisuus harjoittaa todellisuuden käsittämiseksi ja siinä muiden kanssa elämiseksi tarvitsemiaan teoreettisia ja käytännöllisiä opintoja. Opisto varoo sotkemasta elinikäisen oppimisen ajatusta teollisen tuotantoprosessin lyhytkestoisuuden pohjalta kasvaneeseen samannimiseen aatteeseen.

KOULUTUKSEN PIKKUJÄTTILÄINEN

Perusopetus- ja perusopetuksen lisäopetus

perusopetuksen päättötodistus oppivelvollisuuden ohittaneille

lisäopetus "PP-kymppi", jonka piirissä voi korottaa perusopetuksen arvosanoja, tehdä työharjoittelun, säveltää, piirtää, maalata, runoilla

30-40 opiskelijaa vuosittain

Lukio

aikuislukio, jonka alle 18-vuotiaat oppilaat suorittavat normaalin lukion kurssimäärin

Kiesi-yhteistyöhanke Lapinlahden lukion kanssa: yhteisinä opetusai-
koina muun muassa latinaa, italiaa ja antiikin sivistystä.

1970-luvulla alkaneen opiston lukiokoulutuksen pohjalta 1994 täysimittaiseksi lukioksi muuttunut

kirjoittaneita noin 100, 2000-luvulla yo-kokeiden puoltoäänten keskiarvo cum laude approbatur – tasoa

30 opiskelijaa

Lapsi- ja perhetyön perustutkinto (lastenohjaaja)

kelpoistaa kunnan ja seurakunnan varhaiskasvatustyöhön

vain joko 5. hakija mahtuu koulutukseen

8 % keskeyttää, yli 60 % työllistyy heti, loput jatkavat opintoja tai ovat äitiyslomalla, työttömiä vain muutama, koulutuksen suorittaa 3 vuodessa lähes kaikki opiskelijat

koulutuksen arvioimistunnuslukujen perusteella toisen asteen ammatillisen koulutuksen parhaimmin menestyviä koko maassa

90 opiskelijaa

Ammattitutkintokoulutus

koulunkäynnin ohjaajan ja perhepäivähoitajan ammattitutkinnot

Varhaiskasvatuksen linja

varhaiskasvatuksen vapaan sivistystyön koulutusta alalla toimiville ja alalle aikoville

Värinää – eläkeläisten kuvataidekoulu

puolitoistavuotinen taiteen perustekniikoiden koulu työeläkkeellä oleville

viikko kuukausittain opistolla, muu aika omaa opiskelua

Avoin konservatorio

yhdessä Kuopion konservatorion kanssa musiikin lyhytkursseja, esimerkiksi kapellimestariopintoja

Kesäisin taiteen lyhytkursseja sekä viikon mittainen Lapinlahden Musiikkileiri yhteistyössä Lapinlahden musiikkiyhdistyksen kanssa

WAIVATTUJEN SAUNA

Portaanpään rantasauna siunattiin kappeliksi marraskuussa 2012. Siunauksen toimitti kirkkoherra Lauri Jäntti.

1930-luvulla rakennettu sauna oli 1990-luvun lopulla muutettu opiston museoksi, mutta kiinnostus sitä kohtaan oli alkanut hiipua.

Samalla opistolla oli pitkään koettu tarpeelliseksi hartaustilan

saaminen. Vaikka opiston periaatteisiin onkin kuulunut osallistuminen kotiseurakunnan elämään, koettiin tärkeäksi, että oppilaitoksessa on oma kappeli.

Sauna restauroitiin hellästi. Siinä on edelleen toimiva kivikiuas ja lauteet, löylyjen jäljet ovat seinillä. Saunasta on puhkaistu ikkuna pesutilaan, joka on maalattu valkeaksi. Siellä sijaitsee alttari, alttaritauluna vanha Leipzigissä

valmistettu Raamatunmaiden kartta. Seinillä on 9 opistossa armenialaista miniatyyrimaalausta opettaneen Jerevanin kansallisarkiston taitelijan Lilit Amyrjanianin vesiväriyötä. Ne ovat kuvia Jeesuksen elämään. Penkkeinä on opiston juhlasalin vanhat oppilaspenkit.

Kappeliin mahtuu yli 100 henkilöä. Siellä voidaan toimittaa myös kasteita ja avioliittoon vihkimisiä.

1980-luvulla opistossa huomattiin, että iltaiset Siionin Virsi –seurat eivät enää vedä opiskelijoita puoleensa. Jokailtaisesta hartaudenharjoituksesta luovuttiin ja iltaseuroja alettiin järjestää vain silloin tällöin. 2000-luvun alussa niissä oli parhaimmillaan puolenkymmentä osanottajaa.

Tästä johtuen hartaustilanteet sijoitettiin päiväaikaan ja niiden

pohjana alettiin käyttää hetkipalvelusten kaavaa. Niiden toteuttaminen sijoitettiin osaksi lastenohjaajien seurakunnallista koulutusta.

Waivattujen Saunassa tämä uudempi perinne on voimistunut huomattavasti. Jos 2000-luvun alussa hartauteen osallistui 5 henkilöä, osallistuminen on Waivattujen Saunassa kymmenker- taista.

Sauna on sauna, seuratupa, pirtti ja kappeli. Se on pyhälle eristetty hartauden huone.

KANSAINVÄLISYYS

Rehtori Pesosen aikana opiston kansainvälinen mielenkiinto kohdistui Baltiaan ja Unkariin ja 1940-luvulla sattuneesta syystä itään.

Opistossa opiskeli jo Pesosen aikana unkarilaisia opiskelijoita, inkeriläisiä ja muiden sukulaiskansojen edustajia.

1900-luvulla opistossa opiskeli venäläisiä opiskelijoita ja 2000-lu-

vulla näiden lisäksi opiskelijoita Islannista ja Japanista.

Opistosta käsin hoidettiin Pietarin lähellä Inkerin teologisen instituutin systemaattisen teologian vierailuprofessuuria vuosina 2002-2006 ja esimerkiksi Inkerin instituutin henkilöstö vietti aikaansa noina vuosina opistolla, kuten myös muutama stipendiaatti.

Opiston henkilöstö on tehnyt yhteisiä opintomatkoja 2000-luvulla kouluihin ja päiväkoteihin sekä kulttuurikohteisiin Ateenassa, Prahassa, Pietarissa, Lontoossa, Pariisissa, Beijingissä ja Istanbulissa.

Kansainväliset vierailut ovat olleet opiston oman henkilöstökoulutuksen tärkein muoto.

Lapsi- ja perhetyön perustutkintoon kuuluu kansainvälisen harjoittelun mahdollisuus.

Opisto on mukana Leonardo-projektissa, jonka kautta sen oppilaat ovat suorittaneet työssäoppimisjaksoja Brysselissä, Tukholmassa, Tallinnassa, Fuengirollassa ja Dublinissa.

Opiston lehtorit ovat suorittaneet työmatkoja näihin kohteisiin.

Opisto on saanut Opetusministeriön rahoituksen maahanmuuttajille suunnatun lukiokoulutuksen suunnittelemiseksi.

LÄHIRUOKARAVINTOLA MAANSUOLA

Opiston oppilasruokala on Joutsenmerkkiravintola. Sen piirissä harjoitetaan myös pitopalvelua.

Keittiö on valmistuskeittiö. Raaka-aineista 80 % on lähituotantoa. Tuottajaverkoston, kalastajat, metsästäjät, marjastajat, viljelijät, ylläpito on tärkeä osa keittiön toimintaa. Raaka-aineiden alkuperä on tiedossa ja sen tuottajilla ihmiskasvot.

Keittiötyö ei kulu tuoteselosteiden lukemiseen ja kuljetuspahvien poljentaan sekä niistä otettujen puolivalmiiden tuotteiden kuumentamiseen. Sen sijaan kyse on aidosta ruoanvalmistamisesta perunankuorinnasta alkaen.

Henkilöstö suunnittelee ja toteuttaa työn alusta alkaen ja on siihen motivoitunut. Reseptiperinne ja valmistustavat ovat säilyttä-

neet 90 vuoden perinteen katkeamattomasti. Keittiö valmistaa päivittäin keskimäärin 250 lautasellista ruokaa tuottaen noin 45 000 suoritetta vuodessa.

Tähän sisältyvät keväisin ja kesäisin vahvistuvat lounas- ja pitopalvelun toimet sekä joulunaikaiset juhlat. Kiireisimpinä päivinä keittiö valmistaa 900 kinkkulautasellista päivässä.

PORTAANPÄÄN KRISTILLINEN KANSANOPISTO
Kahvi odottaa.

Keittiön väki vuonna 2013

OPISTOKOTI

Opistolla asuu noin 100 oppilasta eli kolmasosa sen opiskelijoista.

Rivitaloasuntola on peruskorjattu 2000-luvun alussa tuolloin opistolla opiskelleen sisustusarkkitehti Erna Ragnarsdottirin suunnitelman mukaisesti. 2000-luvun puolivälissä rakennettiin uusi kymmenhuoneinen asuntola, jossa on myös isot luokkatilat.

Kesäisin asuntola on kurssitoiminnan ulkopuolisena aikana hotellikäytössä.

Vanhan päärakennuksen oppilashuoneet on muutettu henkilökunnan työhuoneiksi.

Asuntolan toiminnasta vastaa asuntolaohjaaja, jolla on pedagoginen rooli. Nukkumaanmenoajat, siivoaminen, oman elämisen opetteleminen ja toisten kanssa toimeen tuleminen ovat olennaisia niin sanotun internaatitopedagogiikan teemoja, joita opistossa harjoitetaan jatkuvasti oppituntien ulkopuolella.

MAAT, METSÄT

Opistolla on oma kiinteistönhoitaja ja siivooja.

Kiinteistönhoidon ulkoistaminen voisi olla edullistakin, mutta opiston piirissä vallitsee käsitys, että vastaavaa omistautumista rakennusten ja tilojen kunnossapidämiseksi ei ole saatavilla sen ulkopuolelta.

Kiinteistönhoidon piiriin kuuluu myös opiston omistama Portaanpään Lämpö Oy, jonka hakekatila tuottaa opiston lämmityksen. Hakekeskus rakennettiin 2003.

Maaliskuussa 2000 opistolle lankeksi 1928 tehty testamentti. Opiston omistukseen tuli kauppias Aaro Väänäsen sille testamenttaama sadan hehtaarin metsätila.

Portaanpään mökin sisäkuvaa

Metsätilaa on hoitanut Toivalan metsäkoulu oppilastyönä valmistaen niin metsänhoitosuunnitelman kuin hoitaen metsuroinnin.

Näin metsätila on luonut edellytykset mielekkäälle oppilaitos-

kumppanuudelle, josta molemmat osapuolet hyötyvät.

Tilalle on rakennettu pieni hirsimökki sekä sauna ja luontopolku.

SINFONIAORKESTERI

Opiston yleisaineiden opettajan Raimo Korpelan innokkaan toiminnan johdosta Lapinlahdelle syntyi musiikkileiri, jonka taiteellisena johtajana toimi pitkään säveltäjä Ahti Sonninen.

Sonninen toimi myös Itä-Helsingin musiikkiopiston rehtorina. Lapinlahden musiikkikoulutus tavoitteli maakunnassa olevaa vastinetta tuolle Juniorijousta tunnetuksi tulleelle oppilai-

tokselle. Juniorijouset pitivätkin yhden ensimmäisistä leireistään Portaanpäässä Geza Szilvayn johdolla.

2000-luvun alussa musiikkileiri palasi Portaanpäähän opiston ja Lapinlahden Musiikkiyhdistyksen yhteistyönä. Tuolloin tavoitteeksi asetettiin sinfoniaorkesterin koostaminen vuosien mittaan.

Sinfoniaorkesteri Schubertin keskeneräisen sinfonian harjoituksissa

Tavoite toteutui 2000-luvun lopulla. Nykyisin opistolla toimii kesäisin kolme orkesteria: lasten orkesteri, jousiorkesteri ja sinfoniaorkesteri.

Sinfoniaorkesterin merkittävin saavutus on Leif Segerstamin teoksen Double thoughts on the Border Line maailman kantaesitys säveltäjän ollessa itse paikalla. Säveltäjä huudahti esityksen kuultuaan: Herrajumala, että ne soittivat sen upeasti!

Musiikkileirillä on vuosittain 150 opiskelijaa ja se on toiseksi suurin leiri koko maassa.

Musiikkiharrastus näkyy opistolla myös kahden flyygelin ja Männistön vanhastakirkosta hankittujen 15-äänikertaisten mekaanisten urkujen muodossa.

Portaanpää on palkittu yhdessä Lapinlahden Musiikkiyhdistyksen kanssa Lapinlahden kulttuuripalkinnolla ja Lapinlahtimitalilla toiminnastaan musiikkikasvatuksen hyväksi.

TAIDE

Opiston seinillä on runsaasti Taidelinjalla opiskelleiden opiskelijoiden töitä.

Juhlasalissa sijaitsevan, aikanaan Kakolan vankilassa valmistetun rehtorin podiumin taustalla oleva Kristus Getsemanessa on kopio laajalle levinneestä maalauksesta. Se on useissa opistoissa ja kirkoissa ympäri Skandinaavia ja Baltiaa.

Juhlasalissa on myös Anna Sahlstenin työ Heränneet ristin juurella. Kuvassa esiintyvä Juho Malkamäki toi sen opiston perustamisjuhlaan pohjalaisten tervehdyksenä.

Kuvassa on kuvattuna koko herännäisopistojen historia. Laidalla on Tiina Rautakorpi, Rauta-Tiina, joka toimi N. K. Malmbergin renkinä ja perusti pienen "koulun". Hän oli Etelä-Pohjanmaan

merkittävin herännäisjohtaja ns. ukkojen aikana. Hänen vierellään on Lapuan opiston perustaja Juho Malkamäki ja tämän vieressä Lapuan opiston veistonopettaja Ville Muilu.

Kuvassa kiinnittää huomiota sen tyylien moninaisuus. Edessä oleva madonna edustaa italialaista varhaisrenesanssia ja hänen vierellään oleva tyttö pekkahalosmaista kansallisromantiikkaa. Kuva tuntuu viestivän: kaikki kuuluvat kuvaan!

Uuden päärakennuksen aulassa on Pauli Martikaisen työ vesilähteen takana. Taitavana piirtäjänä ja koloristina tunnetun Martikaisen työn tyyliä on viitteitä 1960-luvun poparteesta. Martikaisen värienkäyttöä voi ihailla myös vanhan päärakennuksen aulaan sijoitetussa keltasävyisessä maalauksessa.

Pauli Martikaisen vanhan päärakennuksen aulassa sijaitsevan maalauksen vieressä on Raimo Puustinen työ, joka kuvaa Telpäsniityn herätystä Lapinlahdella 1796. Herännäisyyden historian ajatellaan alkaneen tästä tapahtumasta.

Uuden päärakennuksen aulassa on kuvanveistäjä Marjatta Weckströmin veistos Temppelinkenttä. Kuvanveistäjän lahjoituksena tämä vuosikymmeniä kipsityönä varastossa levännyt työ saatettiin pronssivaluun kesällä 2012 ja paljastettiin opistolla. Työ on luonnos Weckströmin muutamaa vuotta uudemmalle työlle *Il tempo largo*, joka oli aikanaan suosikkiehdokas Helsingissä sijaitsevaksi Sibelius-monumentiksi.

Anna Sahlsten:
Heränneet ristin
juurella

MAAILMAN VAHVIN

Vanhan päärakennuksen katolla 80 vuotta säilynyt puinen risti otettiin 2000-luvun ensimmäisen vuosikymmenen puolivälissä alas ja kiinnitettiin juhlasalin seinään. Katolle valmistettiin uusi samanmuotoinen risti.

Risti on kelttiristi.

On puhuttelevaa, että 1900-luvun alun savolaiset körttiläiset tahtoivat juuri kelttiristin tunnusmerkikseen. Edustaahan se ankaraa ja askeettista perinnettä, jonka hengellisten harjoitusten pohjalta on syntynyt Maailman vahvin –kilpailujen lajeja kuten ristiriipunta ja rekanveto (usko siirtää vuoria).

